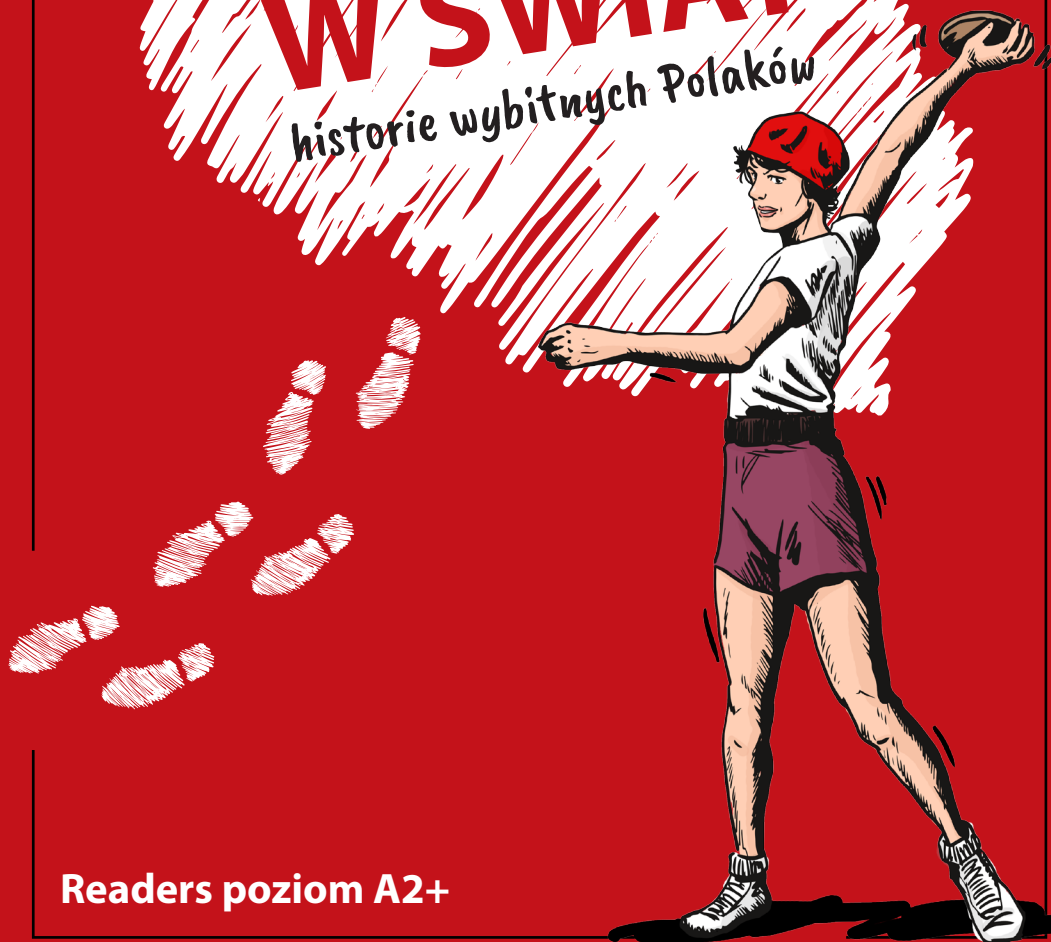

read POLAND!

Z POLSKI W ŚWIAT

historie wybitnych Polaków

Readers poziom A2+

read **POLAND!**

Z POLSKI W ŚWIAT

– historie wybitnych Polaków

PUBLIKACJA FINANSOWANA W RAMACH WĘGIERSKO-POLSKIEGO
PROGRAMU WSPÓŁPRACY POZARZĄDOWEJ

Opracowanie redakcyjne:
Dorota Gruza, Agnieszka Pabiańczyk

Autorzy tekstów i ćwiczeń:
Agnieszka Baniak, Dorota Gruza,
Karolina Michalczyk, Agnieszka Pabiańczyk

Nagrania: Konrad Makowski

Korekta: Lily Paszkowska, Agnieszka Krasnodębska

Projekt okładki, projekt graficzny, rysunki:
Tomasz Kopka

Skład i łamanie: Lech Krusiewicz

Tłumaczenie: Alexandra Bata-Bocian

Informacja dotycząca praw autorskich:
Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie
autorstwa 3.0 Polska (CC BY 3.0).
Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Edu & More.

Publikacja została przygotowana w ramach projektu: "read.POLAND!,
read.HUNGARY! - promotion of Hungarian and Polish languages through
the development of free reader" sfinansowanego z Węgiersko-Polskiego
Programu Współpracy Pozarządowej.

ISBN: 978-83-946684-1-9
Warszawa 2017

WYDAWCA:

Fundacja Edu & More
ul. Nowogrodzka 44/7
00-695 Warszawa, Polska
tel. 22 622 14 41
e-mail: biuro@efundacja.org
www.efundacja.org

PARTNER PROJEKTU:

Universtyet w Pécs Medical School,
International Studies Center
H-7622 Pécs, Dohány u. 1-3., Węgry
tel.: + 36 72 501-500/22114
e-mail: info.isc@pte.hu

SPIS TREŚCI

1. Józef Hofmann
– pianista, wynalazca i geniusz4
2. Henryk Sławik
– odważny i szlachetny człowiek8
3. Halina Konopacka
– artystka, mistrzyni i miss..... 12
4. Wojciech Inglot
– wizjoner i przedsiębiorca 16
5. Tomasz Bagiński
– ambasador polskiej kultury 20
6. Robert Lewandowski
– najlepszy polski piłkarz 24
7. Jasiek Mela
– żyć bez ograniczeń 28

Nagrania tekstów dostępne na stronie
<http://www.efundacja.org>

Józef Hofmann

pianista, wynalazca i geniusz

(1876–1957)

Pianista i wynalazca, **pasjonat** sztuki i matematyki, kompozytor i mechanik – Józef Hofmann miał dużo talentów. Przez całe życie zrealizował około 70 pomysłów na **wynalazki**.

Był znany przede wszystkim jako genialny pianista. Miał fantastyczny talent, **pochodził z** rodziny muzyków – matka była śpiewaczką, a ojciec kompozytorem, dyrygentem i pianistą. Już jako dziecko koncertował w Europie i w USA. Kiedy miał 11 lat, zagrał pięćdziesiąt siedem koncertów w Stanach Zjednoczonych.

Był autorem wielu innowacji dla pianistów – skonstruował **przedłużacz do pedałów** w fortepianie i **taboret** z regulowaną **wysokością**. To były bardzo praktyczne pomysły, bo sam nie był wysoki. Inspiracje muzyczne **zaowocowały** jeszcze jednym wynalazkiem – małą rzeczą, której teraz używamy codziennie – Hofmann **wymyślił spinacz** biurowy. Podobno impulsem był **kształt** nuty.

Pasjonował się również motoryzacją – podróżował po Europie samochodem, który sam skonstruował w wieku 25 lat. Był też autorem prototypu GPS. Rezultatem tej pasji były wynalazki dla kierowców, na przykład **amortyzatory**, które testowała policja z Nowego Jorku, a także największy wynalazek Hofmanna – **wycieraczki samochodowe**. Inspiracją był ruch metronomu (**urządzenia**, które pokazuje rytm).

Fascynował się też innymi **dziedzinami**: matematyką, fizyką i chemią. **Korespondował** z Thomasem Edisonem na temat konstrukcji fonografu (maszyny, która zapisuje **dźwięk**). Jako pierwszy zapisał swoją muzykę – być może jest to pierwsze **nagranie** muzyczne na świecie. Kiedy miał 70 lat, zakończył karierę muzyczną i zajął się **majsterkowaniem**.

Kontynuował pracę nad **nagrywaniem muzyki**. Wreszcie miał czas na swoje pasje: matematykę, fizykę i chemię.

Józef Hofmann – artysta, wynalazca, geniusz! Kiedyś był bardzo popularny, a teraz, chociaż codziennie **korzystamy z** jego wynalazków niestety mało osób o nim pamięta.

ZADANIA

I. Proszę wybrać poprawną odpowiedź.

1. Józef Hofmann nie był:
a) wynalazcą
b) pianistą
c) biologiem
2. Józef Hofmann:
a) miał niezwykle talent muzyczny
b) nie miał talentu, ale dużo ćwiczył
c) nie był geniuszem, ale miał dobre pianino
3. Wynalazkiem Hofmanna nie jest:
a) spinacz
b) taboret pianistów
c) pianino
4. Inspiracją do wynalezienia wycieraczek samochodowych była:
a) fizyka
b) muzyka
c) matematyka
5. Z tekstu wynika, że:
a) Hofmann spotykał się z Edisonem
b) fonograf to wynalazek Edisona
c) Edison i Hofmann pisali do siebie listy
6. Kiedy pianista skończył 70 lat:
a) koncertował w USA
b) zajął się swoimi pasjami
c) skonstruował samochód

II. Proszę połączyć struktury z kolumn A i B (synonimy).

A

nagrywanie
korespondować
fascynować się, pasjonować się
wymyślić coś nowego
kontynuować
zaowocować
korzystać z
mieć fantastyczny talent

1
2
3
4
5
6
7
8

B

a używać
b być geniuszem
c rejestracja muzyki
d przynosić profit, efekt
e być wynalazcą
f robić coś nadal
g pisać listy
h bardzo się interesować

KLUCZ DO ZADAŃ:

I. 1-c, 2-a, 3-c, 4-b, 5-c, 6-b
II. 1-c, 2-g, 3-h, 4-e, 5-f, 6-d, 7-a, 8-b

Słownik

amortyzator – *lengéscsillapító*, a shock absorber

dziedzina – *tudományág*, a discipline

dźwięk – *hang*, a sound

fascynować się (matematyką) – *elkesedik (a matematikáért)*

to be fascinated by (math)

geniusz – *zseni*, a genius

kontynuować (pracę) – *folytatja (a munkát)*, to continue (working)

korespondować (na temat) – *levelezik (valamilyen témában)*,

to correspond (about sth)

korzystać z (wynalazków) – *(találmányokat) használ*,

to make use of (inventions)

kształt – *alak*, a shape

majsterkowanie – *barkácsolás*, tinkering

nagranie – *felvétel*, a recording

nagrywanie (muzyki) – *(zenét) felvesz*, recording

pasjonat – *rajongó*, an enthusiast

pasjonować się (motoryzacją) – *rajong (a gépjárművekért)*,

to be passionate about (the automotive industry)

pochodzić z (rodziny) – *(családból) származik*, to come from (a family)

przedłużacz do pedałów (w fortepianie) – *pedálemelő alátét (zongorához)*,

a (piano) pedal extender

taboret – *(zongora) szék*, a stool

urządzenie – *berendezés*, a device

wycieraczki samochodowe – *ablaktörölő*, windscreen wipers

wymyślić (spinacz) – *feltalálja (a gémkapcsot)*, to invent (a paperclip)

wynalazca – *feltaláló*, an inventor

wynalazek – *találmány*, an invention

wysokość – *magasság*, height

zaowocować (wynalazkiem) – *az eredménye (egy találmány)*,

(egy találmányt) eredményez, to result in (an invention)

Henryk Sławik

*odważny i **szlachetny** człowiek*

(1894–1944)

Z zawodu był dziennikarzem, z **poczucia obowiązku** – **powstańcem** i politykiem, z miłości do ludzi – **bohaterem**. Skończył tylko jedną szkołę, ponieważ rodzice nie mieli pieniędzy na jego edukację. Samodzielnie **zdobył** wiedzę, dzięki której zajmował wiele **stanowisk**. Dziś powiemy, że miał imponujące CV. Był redaktorem naczelnym gazety, **radnym**, **delegatem** do Ligi Narodów, **działaczem społecznym**.

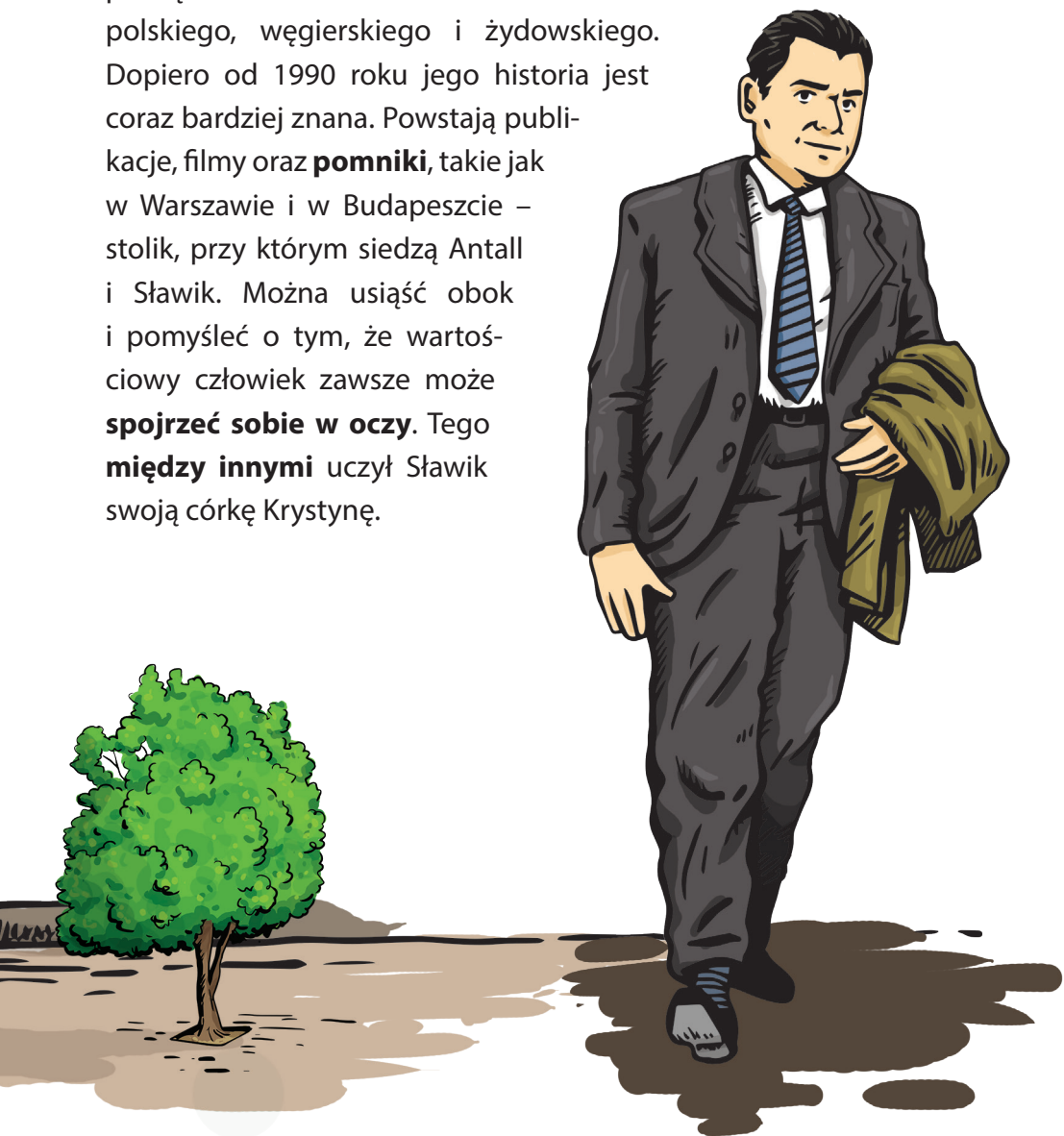
Żył tylko 50 lat, ale **uratował życie** tysiącom ludzi, którzy w czasie **drugiej wojny światowej** uciekali z Polski na Węgry. Razem z delegatem rządu węgierskiego Józsefem Antallem założył **Komitet Obywatelski**, który uratował prawie 30 tysięcy osób. Sławik pomagał Polakom i Żydom. **Tworzył** dla nich nowe dokumenty i miejsca pracy. Załatwiał bezpieczne mieszkania. **Dbał** nie tylko o ich zdrowie, ale też o **rozwój** i edukację. Było to możliwe **dzięki pomocy rządów** Polski i Węgier oraz odwadze i determinacji Sławika i Antalla. Ich **dziełem** był dom dla żydowskich **sierot** w Vácu.

Henryk Sławik **stracił** życie w **obozie koncentracyjnym**, jednak mimo **tortur** nie **zdradził** Józsefa Antalla, swojego **współpracownika** i przyjaciela.

Otrzymał tytuł **Sprawiedliwy wśród Narodów Świata**.

W komunistycznej Polsce nikt nie chciał pamiętać o bohaterze trzech **narodów**: polskiego, węgierskiego i żydowskiego. Dopiero od 1990 roku jego historia jest coraz bardziej znana. Powstają publikacje, filmy oraz **pomniki**, takie jak w Warszawie i w Budapeszcie – stolik, przy którym siedzą Antall i Sławik. Można usiąść obok i pomyśleć o tym, że wartościowy człowiek zawsze może **spojrzeć sobie w oczy**. Tego **między innymi** uczył Sławik swoją córkę Krystynę.

ZADANIA

I. Proszę wybrać wszystkie poprawne odpowiedzi.

1. Henryk Sławik był:
a) Węgrem
b) dziennikarzem
c) działaczem społecznym
d) powstańcem
2. Henryk Sławik w czasie drugiej wojny światowej:
a) skończył szkołę
b) ratował życie Polaków i Żydów
c) dbał o zdrowie
d) organizował pomoc dla żydowskich dzieci
3. József Antall był ____ Henryka Sławika.
a) pracownikiem
b) delegatem
c) przyjacielem
d) współpracownikiem
4. Henryk Sławik organizował Polakom:
a) mieszkania
b) pracę
c) publikacje
d) dokumenty
5. Dom w węgierskim Vácu:
a) to dzieło Sławika i Antalla
b) to miejsce dla żydowskich dzieci
c) to dom działaczy społecznych
d) jest obok pomnika Antalla i Sławika
6. Henryk Sławik:
a) jest bohaterem trzech narodów
b) jest autorem filmu
c) miał córkę
d) jest teraz mniej znany niż kiedyś

II. Proszę uzupełnić tekst poprawnymi formami wyrazów z ramki.

zawód, oczy, determinacja, życie, praca, obóz, bohater, współpracownik

Henryk Sławik nigdzie nie studiował, sam zdobył wiedzę. Z (a) _____ był dziennikarzem. Otrzymał tytuł Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, ponieważ uratował (b) _____ tysiącom Polaków i Żydów. Pomoc była możliwa dzięki odwadze i (c) _____ Sławika oraz jego węgierskiego przyjaciela i (d) _____ Antalla. Sławik tworzył dla Polaków i Żydów nowe dokumenty i miejsca (e) _____. Umarł w (f) _____ koncentracyjnym. Teraz jest (g) _____ trzech narodów: polskiego, węgierskiego i żydowskiego. Sławik uważał, że szlachetny człowiek zawsze może spojrzeć sobie w (h) _____.

KLUCZ DO ZADAŃ:

1. 1-b, c, d, 2-b, d, 3-c, d, 4-a, b, d, 5-a, b, 6-a, c
II. a) – zawód, b) – życie, c) – determinacja,
d) – współpracownika, e) – pracy, f) – obozie,
g) – bohaterem, h) – oczy

Słownik

bohater – *hős*, a hero

być z zawodu (dziennikarzem) – *a foglalkozása (újságíró)*,

to be a (journalist) by trade

dbać o (zdrowie) – *óvja (az egészséget)*, to take care of (one's health)

delegat – *küldött*, a delegate

druga wojna światowa – *második világháború*, the Second World War

działacz społeczny – *társadalmi aktivista*, a community worker

dzieło – *mű*, a work

dzięki (pomocy, odwadze) – *(segítségének, bátorságának) köszönhetően*,

thanks to (help, courage)

Komitet Obywatelski – *Polgári Bizottság*, the Citizens' Committee

między innymi – *többek között*, among other things

naród – *nemzet*, a nation

obóz koncentracyjny – *koncentrációs tábor*, a concentration camp

poczucie obowiązku – *kötelességtudat*, a sense of duty

pomnik – *emlékmű, szobor*, a monument

powstaniec – *felkelő*, an insurgent

radny – *városi képviselő*, a councillor

rozwój – *fejlődés*, a development

rząd – *kormány*, a government

sierota – *árva*, an orphan

spojrzeć sobie w oczy – *egymás szemébe néznek*,

to look yourself in the mirror

Sprawiedliwy wśród Narodów Świata – *Világ Igaza*,

the Righteous Among the Nations

stanowisko – *beosztás*, a job position

stracić (życie) – *elveszti (az életét)*, to lose (a life)

szlachetny – *nemes*, noble

tortury – *kínzás*, torture

tworzyć (miejsca pracy) – *(munkahelyet) létrehoz*,

to create (new workplaces)

uratować (życie) – *(életet) ment*, to save (a life)

współpracownik – *munkatárs*, a co-worker

zдобыć (wiedzę) – *(tudást) szerez*, to gain (knowledge)

zdradzić (przyjaciela) – *(barátot) elárul*, to betray (a friend)

Halina Konopacka

artystka, mistrzyni i miss

(1900–1989)

Halina Konopacka to niezwykła kobieta. Była **wszechstronnym** sportowcem – karierę **zaczęła** od **narciarstwa**, potem uprawiała **lekkoatletykę**. Grała w koszykówkę, **piłkę ręczną** i tenisa, **jeździła konno** oraz **ścigała się** w **rajdach samochodowych**. Była też artystką – pisała wiersze, grała na instrumentach, malowała. Znała kilka języków, świetnie tańczyła.

W 1928 roku na **igrzyskach olimpijskich** w Amsterdamie w zawodach lekkoatletycznych po raz pierwszy **wzięły udział** kobiety. Konopacka była pierwszą kobietą, która zdobyła złoty medal w lekkoatletyce (**rzut dyskiem**). Był to też pierwszy w historii złoty medal dla Polski. **Charakteryzowała się wyjątkową** urodą i elegancją – **kibice uznali ją za** nieoficjalną miss zawodów. Jej symbolem był czerwony **beret**, **występowała** w nim nawet na stadionach. Sukces w zawodach olimpijskich

przyniósł jej wielką **popularność** – **udzielała** wielu wywiadów, spotykała się

z ważnymi osobami. Prawdziwa

celebrytka! **Promowała** sport i była

inspiracją dla pierwszych klubów sportowych dla kobiet.

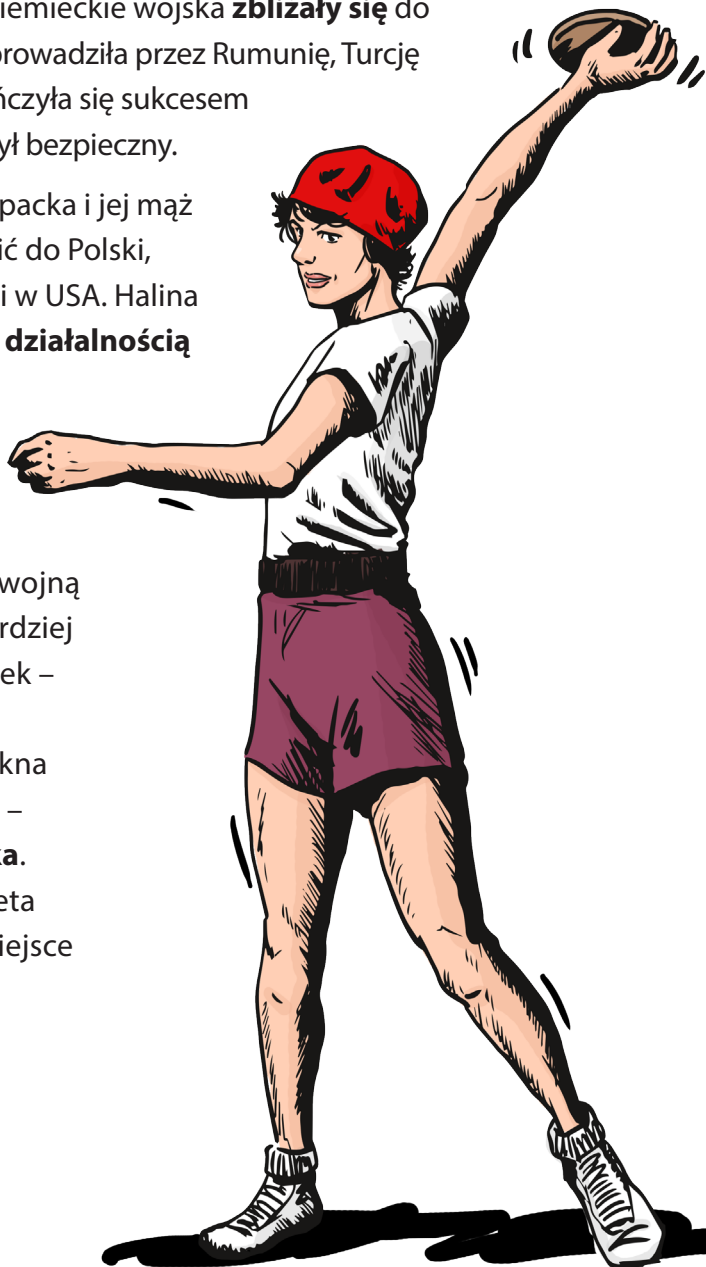

Po **wybuchu** drugiej wojny światowej Halina pomagała mężowi Ignacemu Matuszewskiemu, który **podjął się** ewakuacji złota z Banku Polskiego. Transportowali je autobusami, a jeden prowadziła Halina. Sytuacja była dramatyczna, bo niemieckie wojska **zbliżały się** do Warszawy. Droga prowadziła przez Rumunię, Turcję oraz Francję i zakończyła się sukcesem – polski **majątek** był bezpieczny.

Po wojnie Konopacka i jej mąż nie mogli już wrócić do Polski, zostali na emigracji w USA. Halina zajmowała się tam **działalnością** artystyczną – pisała wiersze i malowała.

Podobno

Konopacka przed wojną była jedną z najbardziej interesujących Polek – wszechstronnie utalentowana, piękna i mądra. Co więcej – odważna **patriotka**. Ta niezwykła kobieta **zajmuje** ważne miejsce w polskiej historii.

ZADANIA

I. Proszę zaznaczyć prawda (P) czy fałsz (F).

- a) Halina Konopacka trenowała lekkoatletykę i piłkę nożną.
- b) Złoty medal Konopackiej był pierwszym medalem dla Polski.
- c) Halina Konopacka zajęła pierwsze miejsce w konkursie miss na igrzyskach.
- d) Beret to profesjonalne ubranie sportowe.
- e) Mistrzyni angażowała się w promocję sportu w Polsce.
- f) Halina Konopacka była świetnym kierowcą.
- g) Artystka była bardzo utalentowana, ale nie była piękna.
- h) Halina i Ignacy do końca życia mieszkali we Francji.

P F

II. Proszę połączyć struktury z kolumn A i B (synonimy).

A

występować	1
charakteryzować się	2
udzielać wywiadów	3
zbliżać się	4
promować	5
wziąć udział	6
zajmować miejsce	7
podjąć się czegoś	8

B

a	być blisko
b	pokazywać się, prezentować się
c	zwiększać popularność
d	zgodzić się coś zrobić
e	mieć konkretną, unikalną cechę
f	być na pozycji
g	rozmawiać z dziennikarzami
h	uczestniczyć, angażować się

KLUCZ DO ZADAŃ:

I. 1-f, 2-e, 3-g, 4-a, 5-c, 6-h, 7-f, 8-d
II. a-f, b-p, c-f, d-f, e-p, f-p, g-f, h-f

Słownik

beret – *svájcisapka*, a beret

charakteryzować się (urodą) – (*szépség*) *jellemez valakit, jellemző valakire*, to be characterized by (beauty)

działalność – *tevékenység*, an activity

igrzyska olimpijskie – *olimpiai játékok*, the Olympic Games

jeździć konno – *lovagol*, to ride a horse

kibic – *szurkoló*, a fan

lekkoatletyka – *atlétika*, athletics

majątek – *vagyon*, a property

mistrzyni – *bajnoknő*, a (female) champion

narciarstwo – *síelés*, skiing

patriotka – *hazafi*, patriot (female)

piłka ręczna – *kézilabda*, handball

podjąć się (ewakuacji) – *vállalja (a kimentést)*, to undertake (an evacuation)

podobno – *állítólag*, reportedly

promować (sport) – *népszerűsíti (a sportot)*, to promote (sport)

przynieść (popularność) – (*népszerűséget*) *hoz*, to bring (popularity)

rajd samochodowy – *rally, autóverseny*, a car race

rzut dyskiem – *diszkoszvetés*, discus throw

ścigać się – *versenyez*, to race

udzielać (wywiadu) – (*interjút*) *ad*, to give (an interview)

uznać za – *valaminek tekint*, to consider as

wszechstronny – *sokoldalú*, versatile

wybuch (wojny) – (*a háború*) *kitörése*, a start (of a war)

wyjątkowy – *kivételes*, exceptional

występować – *fellép/szerepel valahol*, to perform

wziąć udział – *részt vesz*, to take part in

zacząć (karierę) – *megkezdi (a karrierjét)*, to start (a career)

zajmować (miejsce) – (*helyet*) *foglal*, to hold (a place)

zbliżać się – *közeledik*, to approach

Wojciech Inglot

wizjoner i przedsiębiorca

(1955–2013)

INGLOT to znana marka kosmetyków, ale nie tylko. Inglot to również nazwisko skromnego, pracowitego człowieka – wizjonera, **założyciela** jednej z najbardziej **rozpoznawalnych** firm kosmetycznych na świecie.

Skończył chemię na Uniwersytecie Jagiellońskim. Razem z siostrą za własne **oszczędności** kupili pierwszy **sprzęt** do produkcji chemicznej. **Założyli** rodzinną firmę, która dzięki niezwyklej **intuicji** Inglota stała się kosmetycznym **imperium**.

W Polsce w **latach osiemdziesiątych** dezodoranty i dobre kosmetyki można było **kupić za** dolary w specjalnych sklepach (Pewex). Pierwszym produktem Inglota był dezodorant VIP. Potem w ofercie **pojawiły się** kolorowe kosmetyki – **szminki, cienie do powiek i lakiery do paznokci**. Polki mogły je wreszcie kupować za złotówki. Innowacyjnymi pomysłami Inglota były **darmowe testery** (wcześniej oferowane tylko przez ekskluzywne marki), makijaż w salonach oraz **drobne** prezenty dodawane do zakupów. Wojciech Inglot **podarował** kobietom **odrobinę** luksusu za niewielkie pieniądze.

Jako pierwszy Polak otworzył sklep przy prestiżowym Times Square w Nowym Jorku, gdzie polskie kosmetyki

kupują gwiazdy znane z pierwszych stron gazet. Obecnie produkty Inglota można kupić w 600 salonach w **niemal** 80 krajach. Kosmetyki **oszałamiają** liczbą kolorów – firma jako **jedyna** na rynku proponuje dwa tysiące **odcieni**.

Wojciech Inglot w swojej firmie o wszystko chciał dbać sam. Nie **wydawał** pieniędzy na reklamę w gazetach i telewizji – uważał, że najlepszą reklamą są **zadowolone** klientki. **Prowincję** można mieć tylko w głowie – powtarzał, kiedy dziennikarze pytali go, dlaczego prowadzi firmę w rodzinnym Przemysłu.

Wojciech Inglot zmarł **niespodziewanie** w 2013 roku. Miał wtedy 58 lat.

ZADANIA

I. Proszę zaznaczyć prawda (P) czy fałsz (F).

P F

- a) Wojciech Inglot z zawodu był sprzedawcą.
- b) Firma Pewex produkowała kosmetyki dla Inglota.
- c) Kosmetyki Inglota były eleganckim, niedrogim produktem.
- d) Firma INGLOT jest znaną firmą kosmetyczną.
- e) Na Times Square można kupić jedynie polskie kosmetyki.
- f) Wojciech Inglot musiał wziąć duży kredyt, aby otworzyć własną firmę.
- g) W latach osiemdziesiątych Inglot sprzedawał kosmetyki za złotówki.
- h) Zadowolone klientki dawały drobne prezenty Wojciechowi Inglotowi.

II. Proszę uzupełnić tekst poprawnymi formami wyrazów z ramki (czas przeszły).

założyć, oszalać, wydać, skończyć, dbać, kupować, pojawić się

Wojciech Inglot i jego siostra (a) _____ firmę kosmetyczną. Kolorowe szminki i cienie do powiek szybko (b) _____ w ofercie firmy. Wojciech Inglot (c) _____ swoje prywatne pieniądze na pierwszy sprzęt do nowej firmy i bardzo (d) _____ o jej rozwój. W latach osiemdziesiątych klientki (e) _____ dobre kosmetyki jedynie za dolary w Peweksie. Kolorowe kosmetyki Inglota (f) _____ klientów różnymi odcieniami. Wojciech Inglot (g) _____ studia na Uniwersytecie Jagiellońskim.

KLUCZ DO ZADAŃ:

1. a-f, b-f, c-p, d-p, e-f, f-f, g-p, h-f
II. a) – – – – – założył, b) – – – – – pojawił się,
c) – wydał, d) – dbał, e) – – – – – kupował,
f) – oszalał, g) – – – – – skończył

Słownik

- cień do powiek** – *szemhéjfesték*, an eye shadow
- darmowy** – *ingyenes*, free
- drobny** – *apró*, small
- imperium** – *birodalom*, an empire
- jedyny** – *egyetlen*, the only
- kupić za (dolary)** – *(dollárért) megvesz*, to buy for (dollars)
- lakier do paznokci** – *körömlakk*, a nail polish
- lata osiemdziesiąte** – *nyolcvanas évek*, the eighties
- niemal** – *csaknem*, almost
- niespodziewanie** – *váratlanul*, unexpectedly
- odcień** – *színárnyalat*, a shade
- odrobina** – *egy kis, egy kevés*, a little bit
- oszałamiać** – *elkápráztat*, to stun
- oszczędności** – *megtakarított pénz*, savings
- podarować (kobietom)** – *(a nőknek) ajándékoz*, to give (women)
- pojawić się** – *megjelenik*, to appear
- prowincja** – *vidék*, a backwater
- rozpoznawalny** – *felismerhető*, recognizable
- sprzęt** – *berendezés, felszerelés*, equipment
- szminka** – *rúzs*, a lipstick
- tester** – *teszter*, a sampler
- wizjoner** – *látnok*, a visioner
- wreszcie** – *végre*, finally
- wydawać (pieniądze)** – *(pénzt) költ*, to spend (money)
- zadowolony** – *elégedett*, content
- założyciel (firmy kosmetycznej)** – *(kozmetikai cég) alapítója*,
a founder (of a cosmetic company)
- założyć (firmę)** – *(céget) alapít*, to found (a company)

Tomasz Bagiński

ambasador polskiej kultury

(urodził się w Białymstoku w 1976 roku)

Bagiński wie, jak zdobyć **współczesnego widza**. Wie, jak **sprawić**, by widz **kliknął** „Lubię to!” lub **udostępnił** link znajomym. Tworzy **animowane** filmy, które **wzruszają, zaskakują** i jednocześnie uczą. Ich inspiracją są **wydarzenia** historyczne, malarstwo oraz literatura. **Mimo że** w wywiadach **twórca przyznaje**, że zawsze chciał bawić ludzi, wybiera trudne tematy, np. Powstanie Warszawskie („Hardkor 44”). Jego filmy zdobywają **liczne** nagrody, w tym nominację do Oscara (film „Katedra”). Dla Bagińskiego nagrodą są też miliony **internautów**, którzy oglądają i komentują jego filmy, a potem szukają informacji na prezentowane tematy.

Bagiński jest **rysownikiem**, reżyserem i artystą, ale co ciekawe, jest **samoukiem**. Przerwał studia na architekturze, żeby **iść własną drogą** artystyczną. Od dzieciństwa rysował historie, a dzięki programom komputerowym stał się autorem animacji i efektów specjalnych do gier, **spotów reklamowych**, teledysków i filmów. **Ma w swoim dorobku** ponad sto pięćdziesiąt reklam i kilkanaście poważnych **produkcji**. Mimo licznych sukcesów i coraz większej popularności jest **skromnym** człowiekiem.

Filmy Bagińskiego **są pokazywane** na całym świecie. Promują Polskę, tak jak „Animowana historia Polski”. W tym krótkim filmie (tylko osiem minut) pojawia się około dziewięciuset **postaci**. Imponująca animacja. Widzowie **cenia** go także **za** współczesne,

autorskie wersje legend polskich, np. o Bazyliśku, o Panu Twardowskim. Dzięki niemu te stare historie znowu są interesujące, **zwłaszcza dla młodzieży**. Teraz Bagiński pracuje nad amerykańską wersją serialu „Wiedźmin” **na podstawie powieści** polskiego pisarza Andrzeja Sapkowskiego.

Od wielu lat mieszka w Warszawie, ale często podróżuje do Hollywood. Jak sam mówi, marzy o tym, by co roku **być na planie** nowego filmu. Jest bardzo pracowity, więc jego marzenie na pewno się spełni. Bagiński – to nazwisko warto pamiętać.

ZADANIA

I. Proszę wybrać wszystkie poprawne odpowiedzi.

1. Tomasz Bagiński:
 - a) ma dużo widzów w internecie
 - b) porusza w filmach trudne tematy
 - c) liczy na nagrody
 - d) inspirował się literaturą i malarstwem
2. Tomasz Bagiński jest:
 - a) ambasadorem Polski w USA
 - b) architektem
 - c) reżyserem filmów animowanych
 - d) samoukiem
3. Animowana historia Polski to:
 - a) film, nad którym pracuje teraz Bagiński
 - b) ośmiominutowa animacja
 - c) film, który promuje Polskę
 - d) animacja, którą udostępniło 900 internautów
4. Reżyser ma w dorobku:
 - a) Oscara w 2009 roku
 - b) wiele nagród
 - c) nominację do Oscara
 - d) ponad 150 spotów reklamowych
5. Twórca obecnie:
 - a) mieszka w stolicy Polski
 - b) czyta powieść Andrzeja Sapkowskiego
 - c) planuje zwiedzić Hollywood
 - d) pracuje na serialu „Wiedźmin”
6. Z tekstu wynika, że marzeniem reżysera jest:
 - a) robić co roku nowy film
 - b) być znanym na całym świecie
 - c) tworzyć filmy dla młodzieży
 - d) mieszkać w Hollywood

II. Proszę wybrać poprawną odpowiedź.

1. **Bagiński chce zdobyć zainteresowanie** (a) współczesnego widza (b) społecznym widzom (c) współczesnym widzom.
2. **Tomasz Bagiński od początku idzie** (a) własną drogą (b) własną drogą (c) własnej drogi.
3. **Jest autorem ponad 150** (a) spoty reklamowe (b) spotom reklamowym (c) spotów reklamowych.
4. **Odnosi liczne sukcesy, ale nadal jest** (a) skromnego człowieka (b) skromnym człowiekiem (c) skromnym człowieku.
5. **Dzięki** (a) współczesnych wersji (b) współczesne wersje (c) współczesnym wersjom **polskich legend internauci poznają stare historie.**
6. **Dzięki internetowi i licznym nagrodom filmy Bagińskiego są znane na** (a) całym świecie (b) całemu światu (c) całym światem.
7. **Artysta chciałby co roku realizować** (a) nowy film (b) nowym filmem (c) nowego filmu.

KLUCZ DO ZADAŃ:

I. 1-a, b, d, 2-c, d, 3-b, c, 4-b, c, d, 5-a, d, 6-a, b, c, 7-a, 2-b, 3-c, 4-b, 5-c, 6-a, 7-a

Słownik

animowany – *animációs*, animated

być na (planie filmu) – *(filmforgatásban) részt vesz*, to be (on a film set)

być pokazywanym – *bemutat valamit*, to be shown

cenić za (wersje legend) – *nagyrá becsülik (a legendák feldolgozásáért)*, to value for (his version of legends)

internauta – *internetfelhasználó*, an Internet user

iść (własną drogą) – *saját útját (járja)*, to follow (one's own path)

kliknąć – *kattint*, to click

liczny – *számos*, numerous

mieć w dorobku – *életművének része*, to have (sth) among one's achievements

mimo że – *annak ellenére, hogy*, even though

młodzież – *ifjúság*, young people

na podstawie powieści – *regény alapján*, based on a novel

postać – *szereplő*, a character

produkcja (filmowa) – *(film) produkció*, (film) production

przyznawać – *elismer valamit*, to admit

rysownik – *rajzoló*, an illustrator

samouk – *autodidakta*, a self-taught person

skromny – *szerény*, modest

spot reklamowy – *reklámspot*, a commercial

sprawić – *tesz valamit azért*, hogy, to make

twórca – *alkotó*, an author

udostępnić (link) – *(linket) megoszt*, to share (a link)

widz – *néző*, a viewer

współczesny – *kortárs*, modern

wydarzenie (historyczne) – *(történelmi) esemény*, a (historical) event

wzruszać (widzów) – *meghatja (a nézőket)*, to move (the audience)

zaskakiwać (internautów) – *meglepi (az internetfelhasználókat)*, to surprise (the Internet users)

zwłaszcza – *főleg*, especially

Robert Lewandowski

najlepszy polski piłkarz

(urodził się w Warszawie w 1988 roku)

Jest jednym z najlepszych piłkarzy świata i kapitanem polskiej reprezentacji. Jako **nastolatek** był niewysoki, **drobny** i chudy,

a jego kariera nie **układała się pomyślnie**. „Zawsze byłem najmniejszy.

Szybki, **zwrotny**, **wytrzymały**. Tylko mały”¹ – **wspomina** Lewandowski.

„Lewy” – tak mówią o nim kibice – piłkę nożną kocha od zawsze. Zaczyna grać w wieku 8 lat. Trenuje w trudnych warunkach. Na boisku – **piasek** i **kurz**, w **szatni** – brak **ogrzewania** i zimna woda. Dlatego uważa, że

w sporcie talent nie jest najważniejszy – liczy się determinacja,

wytrwałość

i ciężka praca. Rodzice Roberta pasji syna **poświęcają** nie tylko pieniądze,

ale i czas. Na pierwsze treningi **wożą** go półtorej godziny w jedną stronę.

W wieku 17 lat Robert **dostaje się do pierwszoligowego** klubu Legia Warszawa. Niestety, po roku ma poważną **kontuzję**. Lekarze twierdzą, że „nic z niego nie będzie” i klub nie **przedłuża** z nim kontraktu. To **cios** dla piłkarza. Rok wcześniej **stracił** ojca, a teraz jego kariera stoi w **martwym punkcie**. Pomaga mu matka – razem szukają **drużyny**, która **doceni** talent Roberta. „**Przywiozłam** wam skarb”² – mówi trenerowi Znicza Pruszków. Klub kupuje piłkarza za pięć tysięcy złotych, a po dwóch sezonach sprzedaje za około półtora miliona! Po tym transferze kariera Lewandowskiego **przyspiesza**. Za chwilę będzie **zdobywać** gole w europejskich klubach i **zachwycać** kibiców na całym świecie.

25 kwietnia 2013 roku, jako zawodnik Borussii Dortmund, strzela cztery gole w meczu z Realem Madryt. Dwa lata później dla Bayernu Monachium zdobywa pięć **bramek** w dziewięć minut. To osiągnięcie trafia do Księgi rekordów Guinnessa. Od 2017 roku Lewandowski znajduje się na liście najlepiej **zarabiających** i najdroższych piłkarzy. Jego **wartość rynkowa** to 80 milionów euro.

W latach siedemdziesiątych chłopcy w Polsce chcieli grać w piłkę nożną jak Kazimierz Deyna, w latach osiemdziesiątych idolem był Zbigniew Boniek. Teraz serca polskich kibiców **należą do** Roberta Lewandowskiego!

¹ **Wilkowicz Paweł**, *Robert Lewandowski Nienasycony*, Warszawa 2016, str. 61

² **Pol Michał**, *Robert Lewandowski - Sukces najlepiej smakuje na zimno*, www.sport.pl (dostęp na dzień 08.09.2017)

ZADANIA

I. Proszę wybrać wszystkie poprawne odpowiedzi (słowa o podobnym znaczeniu).

1. To osiągnięcie trafia do Księgi rekordów Guinnessa.
a) ten wynik
b) ta wytrzymałość
c) ten rekord
d) ten sukces
2. Teraz jego kariera stoi w martwym punkcie.
a) umiera
b) komplikuje się
c) nie układa się pomyślnie
d) traci
3. Gra Lewandowskiego zachwyca kibiców na całym świecie.
a) fascynuje kibiców
b) cieszy fanów piłki nożnej
c) poświęca kibiców
d) podoba się kibicom
4. Na pierwsze treningi rodzice wożą go półtorej godziny w jedną stronę.
a) jeżdżą z nim
b) spacerują z nim
c) jadą z nim samochodem
d) idą z nim szybko
5. Zdobywa gole w europejskich klubach.
a) zespołach
b) boiskach
c) drużynach
d) szatniach
6. To cios dla piłkarza.
a) katastrofa
b) martwy punkt
c) dramat
d) nieszczęście

II. Proszę połączyć struktury z kolumn A i B (synonimy).

A

docenić
wytrzymały
drobny
poświęcać pieniądze
przywieźć kogoś
dostać się do
przyspieszyć
wspominać

1

2

3

4

5

6

7

8

B

a wejść, być w jakimś miejscu
b płacić za coś ważnego
c zwiększyć szybkość
d myśleć o tym, co było
e silny, twardy, mocny
f mały, nieduży
g dobrze ocenić
h przyjechać z kimś

KLUCZ DO ZADAŃ:

1. 1-a, c, d, 2-b, c, 3-a, b, d, 4-a, c, 5-a, c, 6-a, c, d, 7-c, 8-d

Słownik

bramka – *kapu*, a goal

cios – *csapás*, a blow

docenić (talent) – *elismeri (a tehetségét)*, to appreciate (the talent)

dostać się do (klubu) – *bejut (a klubba)*, to get into (the club)

drobny – *karcsú, apró testalkatú*, slight

drużyna – *csapat*, a team

kontuzja – *sérülés*, an injury

kurz – *por*, dust

martwy punkt – *holtpont*, a dead end

należać do (piłkarza) – *(a futballistához) tartozik*,

to belong to (a football player)

nastolatek – *serdülő, tinédzser*, a teenager

ogrzewanie – *fűtés*, heating

piasek – *homok*, sand

pierwszoligowy – *első osztályú*, first league

poświęcać (pieniądze) – *(pénzt) áldoz valamire*, to devote (money)

przedłużać (kontrakt) – *meghosszabbítja (a szerződést)*,

to extend (a contract)

przyspieszyć – *felgyorsul*, to speed up

przywieźć (skarb) – *(kincset) elhoz*, to bring (a treasure)

stracić (ojca) – *elveszti (az apját)*, to lose (a father)

szatnia – *öltöző*, a changing room

układać się (pomyślnie) – *(kedvezően) alakul*, to be going well

wartość rynkowa – *piaci érték*, a market value

wozić (kogoś) – *autóval elvisz (valakit)*, to drive (someone)

wspominać – *emleget valamit, visszaemlékszik valamire*, to recall

wytrwałość – *kitartás*, persistence

wytrzymały – *kitartó*, resilient

zachwycać (kibiców) – *elkápráztatja (a szurkolókat)*, to enrapture (fans)

zarabiający – *pénzt kereső*, earning

zdobywać (gole) – *(gólt) szerez*, to score (goals)

zwrotny – *mozgékony*, agile

Jasiek Mela

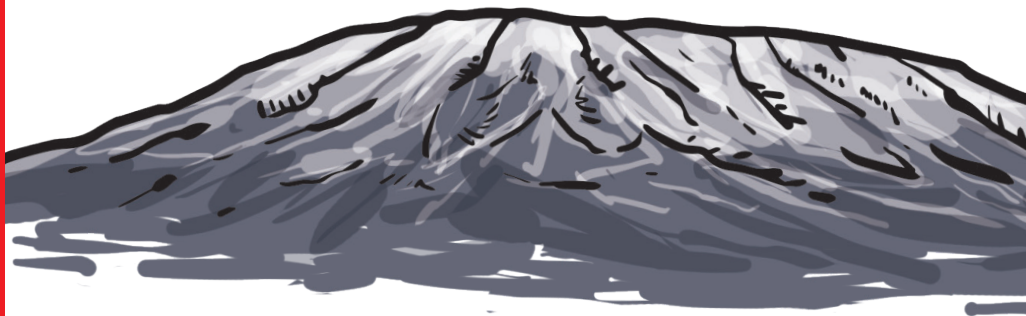
żyć bez ograniczeń

(urodził się w Gdańsku w 1988 roku)

Wspina się po górach, jeździ autostopem po świecie, **przełamuje bariery**. Jasiek Mela to najmłodszy zdobywca dwóch **biegunów. Jest pierwszym w historii niepełnosprawnym**, który tego **dokonał**.

Kiedy miał 13 lat, **uległ** bardzo poważnemu **wypadkowi** – stracił rękę i nogę. Długo nie mógł **poradzić sobie z niepełnosprawnością**. Nie ukrywał, że miał nawet **myśli samobójcze**. Dostał jednak od życia **drugą szansę**, poznał ludzi, którzy **zmienili** jego życie. Dwa lata po nieszczęśliwym wypadku, razem z Markiem Kamińskim, polskim **polarnikiem**, **wyruszył** na biegun północny. W ciągu roku zdobył oba bieguny.

Mężczyzna często mówi, że bariery są tylko w głowie i **stara się żyć** tak, jak każdy inny pełnosprawny człowiek, **bez taryfy ulgowej**. Swoimi sukcesami **potwierdza** to, o czym mówi – **wyprawa** na Kilimandżaro i Elbrus, wspinaczka na szczyt El Capitan w Kalifornii.

Jasiek Mela bez przerwy **zaskakuje, podejmuje** kolejne **wyzwania** i **udowadnia**, że jeśli się tylko chce, można **osiągnąć** wszystko. **Wystąpił** w tanecznym show, **założył** fundację Poza Horyzonty, organizuje wydarzenia charytatywne, często jeździ na spotkania z młodymi ludźmi, aby historią swojego życia **motywować do działania**, do zmian.

Mimo wielu **osiągnięć** jest skromnym człowiekiem i **na każdym kroku twierdzi**, że „ważniejsze od tego, gdzie i co jest po co i dla kogo to zrobię. Na pewno nie po to, żeby **pochwalić się** tym przed innymi. Nauczyłem się, że w życiu trzeba wszystko robić z pasją, bo inaczej to po prostu nie działa”¹.

¹ **Wiejas Paweł Jan Mela:** *niepełnosprawność jest tylko w głowie*, www.logo24.pl, (dostęp na dzień 10.10.2017 r.)

ZADANIA

I. Proszę zaznaczyć prawda (P) czy fałsz (F).

- a) Jasiak Mela jako pierwszy na świecie był na biegunie północnym i południowym.
- b) Kiedy był dzieckiem, przeżył tragiczny wypadek.
- c) Mężczyzna czeka na pomoc innych i liczy na taryfę ulgową.
- d) Jasiak Mela poradził sobie z własnymi problemami i założył fundację charytatywną.
- e) Swoim zachowaniem Jasiak Mela potwierdza, że „chcieć to móc”.
- f) Jasiak Mela lubi występować publicznie i chwalić się swoimi sukcesami
- g) Inspiruje innych do działania.
- h) Jasiak Mela nie lubi nowych wyzwań.

P F

II. Proszę połączyć struktury z kolumn A i B (synonimy).

A

taryfa ulgowa
na każdym kroku
dostać drugą szansę
przełamywać bariery
starać się
poradzić sobie
pochwalić się
osiągnięcie

1
2
3
4
5
6
7
8

B

a pokonać trudności, lęki
b łagodna ocena
c próbować coś zrobić
d mówić o swoich osiągnięciach
e ciągle / cały czas
f mieć okazję zrobić coś dwa razy
g dać radę
h sukces

KLUCZ DO ZADAŃ:

I. a-f, b-p, c-f, d-p, e-p, f-f, g-p, h-f
II. 1-b, 2-e, 3-f, 4-a, 5-c, 6-g, 7-d, 8-h

Słownik

biegun – *sark (vidék)*, a pole

być pierwszym w historii – *a történelem első*, to be the first in history

druga szansa – *második esély*, a second chance

dokonać – *elér valamit*, to achieve

motywować do (działania) – *(tettre) késztet, motivál*,
to motivate (to act)

myśli samobójcze – *öngyilkossági/szuicid gondolatok*,
suicidal thoughts

na każdym kroku – *mindig, állandóan*, with every turn

niepełnosprawność – *fogyatékoság*, a disability

niepełnosprawny – *fogyatékosággal élő, mozgássérült*,
a person with a disability

osiągnąć (wszystko) – *elér (mindent)*, to achieve (everything)

osiągnięcie – *teljesítmény*, an achievement

pochwalić się (przed innymi) – *dicsekszik (másoknak)*, to show off

podejmować (wyzwania) – *vállalja a kihívást, elfogadja a kihívást*,
to undertake (a challenge)

polarnik – *sarkkutató*, a polar explorer

poradzić sobie z – *boldogul*, to cope (with sth)

potwierdzać – *igazol valamit*, to prove

przełamywać bariery – *akadályokat leküzd/áttör*, to cross boundaries

starać się (żyć) – *igyekszik (élni)*, to try (to live)

(bez) taryfy ulgowej – *kedvezmények nélkül*, leniency

twierdzić – *állít valamit*, to claim

udowodniać – *bebizonyít valamit*, to prove

ulec (wypadkowi) – *(balesetet) szenved*, to have (an accident)

wspinać się (po górach) – *hegyet mászik*, to climb (the mountains)

wyprawa – *expedíció*, an expedition

wyruszyć – *elindul*, to set off

wystąpić – *szerepel*, to appear

założyć (fundację) – *(alapítványt) alapít*, to create (a foundation)

zaskakiwać (wyzwaniami) – *(kihívásokkal) meglep*,
to surprise (with challenges)

zmienić (życie) – *megváltoztatja (az életét)*, to change (a life)

read **POLAND!**

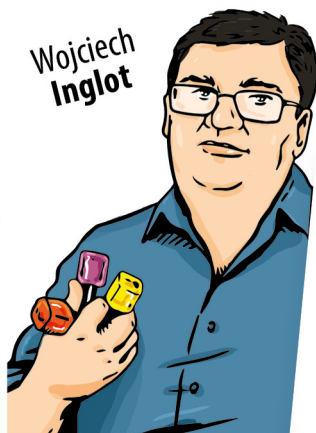
Jan Mela

Tomasz Bagiński

Wojciech Ingłot

Józef Hofmann

Robert Lewandowski

Halina Konopacka

Henryk Ślawiak

